

Debattartikel

Hälften av Sveriges kvinnor kan inte leva på sina inkomster

Fortfarande långt till målet om ekonomisk jämställdhet

Statistik från Statistiska Centralbyrån visar att hälften av Sveriges kvinnor inte kan leva på sina inkomster, utan är beroende av någon annan, oftast en man, för att inte leva under existensminimum!

Det framkom då forskare, jämställdhetsexperter, riksdagsledamöter och företrädare för kvinnoorganisationer samlades till Sveriges första Kvinnoriksdag. Ändå lever många fortfarande i tron att kvinnor inte längre är materiellt och finansiellt beroende av männen. Nu höjs krav på åtgärder för att nå ekonomisk jämställdhet mellan könen.

Mötet som samlade företrädare för kvinnoorganisationer med **Winnet Sverige** i spetsen, konstaterar att framstegen för ekonomisk jämställdhet går oacceptabelt trögt. Räntor, inflation och elpriser skenar och drabbar kvinnor hårt. Sveriges första kvinnoriksdag ställer därför krav på avgörande åtgärder för att nå framsteg inom ekonomisk jämställdhet.

Trots hundra år av jämställdhetsarbete finns det mycket kvar att göra, särskilt för att nå målet om ekonomisk jämställdhet mellan könen. SCB:s inkomst- och förmögenhetsstatistik konstaterar att ungefär 50 procent av Sveriges kvinnor inte kan leva på sina inkomster, utan är beroende av någon annan för att inte leva under existensminimum.

När det gäller det jämställdhetspolitiska målet som rör arbetsmarknad och näringsliv slås det fast att kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om utbildning och betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut. Målet omfattar även företagande, dvs att även kvinnor ska ha samma möjligheter att starta och driva företag, som kan växa och generera en god inkomst i samma utsträckning som män har.

Snedvriden fördelning

Samtidigt rapporteras upprepande om skevheter i fördelningsmönster mellan könen. Inkomstskillnaderna mellan kvinnor och män består över tid. Exempelvis att kvinnor, i genomsnitt, har nära 10 procent lägre lön än män och att kvinnor arbetar deltid, både frivilligt och ofrivilligt, i högre utsträckning än män, samt har svårare att försörja sig genom eget företagande. Detta leder också till lägre pension. Detta, trots att kvinnor sedan länge har lika eller högre utbildning än män.

Löneskillnaderna beror till stor del på att yrken som samlar fler kvinnor värderas lägre av samhället än yrken som samlar fler män. Ett tydligt tecken på värdediskriminering. Analyser visar också att branscher där majoriteten av yrkesverksamma är män, erhåller omkring 70 procent av allt offentligt företagsstöd medan resterande delas mellan branscher med jämn könsfördelning och branscher där majoriteten av yrkesverksamma är kvinnor. Det bidrar också till skillnader i löneutveckling. Forskningen visar också att arbetsförmedlingens insatser

gynnar män i högre utsträckning än kvinnor.

Mer stöd från det offentliga till män

Kommissionen för jämställda livsinkomster har kartlagt hur offentliga stödåtgärder fördelas mellan kvinnor och män i SOU A2020:01. Utredningen visar ett systematiskt större ekonomiskt stödjande av män än kvinnor. Män får också betydligt mer administrativt och rådgivande stöd än kvinnor. Så det offentliga har ett stort ansvar för många kvinnors svårigheter att skapa sig möjligheter att helt försörja sig själva. Att kvinnor systematiskt missgynnas av det offentliga påverkar i förlängningen de lägre löner som kvinnor får. Utan samma offentliga stöd som män är det svårt för kvinnodominerade branscher och kvinnors företagande att förnyas, förbättras, eller effektiviseras. Det påverkar även lönsamhetsmarginaler, tillväxtpotentialer i kvinnors företag och kvinnors inkomster.

Även företagsskvinnor förfördelade

Entreprenörskap har framförts som ett sätt att möjliggöra för kvinnor att undkomma den ekonomiska underordningen genom att ta makten över villkoren för sin egen inkomst. Då krävs det, förutom livskraftiga affärsidéer, även tillgång till finansiering. Hur ser då tillgången till finansiering ut för företagande kvinnor? Exempelvis beviljades 17 procent av investeringsstödet till kvinnor i företagsledning 2019, medan 83 procent beviljades män.

Av det statliga riskkapitalet fick kvinnliga entreprenörer i snitt endast 25 procent av sitt efterfrågade kapital medan män fick över 50 procent när ansökningarna beviljades. Ansökningar från mansdominerade branscher beviljades dessutom en högre andel av ansökt kapital jämfört med ansökningar från kvinnodominerade branscher. Forskning visar också att kvinnors finansieringsansökningar avslås i högre utsträckning än mäns. Inom alla branscher erhåller företagande män mer offentlig finansiering än kvinnor; både räknat i kronor och i antal ansökningar. Detta sker trots att forskning visat att det inte fanns någon skillnad mellan hur män och kvinnor driver sina företag vid ansökningstillfället avseende tillväxt och risk i företaget, företagsresurser och företagsprestation. Inte heller några skillnader i hur kvinnor och män uttrycker entreprenöriell potential i ansökningarna.

Ytterligare exempel är att 30 procent av de sammanlagda 1.7 miljarder som delades ut i omsättningsstöd i samband med pandemin (till och med februari 2021) gick till företagande kvinnor och resterande 70 procent till företagande män.

Krav på åtgärder

För att kvinnor ska uppnå ekonomiska självständighet behöver samhället kraftsamla och arbeta med ekonomisk jämställdhet mellan könen. Väsentligt är att kvinnors önskemål, idéer och behov ska tillgodoses av samhället på samma respektfulla sätt som mäns för att samhället ska kunna ses som jämställt. Av de medel/resurser som samhället ställer till förfogande för utveckling av arbetsmarknad och näringsliv ska därför 50 procent gå till kvinnor och 50 procent till män.

För en jämställdhetssäkrad ny-industrialisering och grön omställning ställer

Kvinnoriksdagen bl a följande krav:

WINNET

SVERIGE

- Stöd ska inte enbart ges till teknik och export utan ska breddas baserat på ett socialt-, hållbarhets-, landsbygds- och kvinnoperspektiv utifrån en helhetssyn på arbetsmarknaden.
- Skapa ett brett näringslivsprogram som även innefattar utvecklingen av kvinnors arbetsmarknad.
- Säkerställ att kvinnor får ta del av minst hälften av alla de arbetsnära arbetsmarknads- och etableringsinsatser till arbete som redan dokumenterats ha god effekt.
- Analysera arbetsmarknadsåtgärder utifrån ett könsperspektiv vid utvärdering.
- Öronmärk medel till bolag som tar tillvara kompetens bland utrikesfödda kvinnor inom de befintliga satsningar som finns riktade mot industri, textil, gröna näringar och landsbygdsutveckling.

Winnnet Sveriges styrelse

Britt-Marie Torstensson, ordförande Gävle

Judith Svensson, vice ordförande

Agneta Eriksson, kassör

Malin Malmström, professor/styrelseledamot

Siv Lindén, Jönköping, styrelseledamot

Richard Granberg, Stockholm, styrelseledamot

Elisabeth Kaleebi, Stockholm, styrelseledamot

Kontaktpersoner:

Agneta Eriksson, tel 0705591968

Britt-Marie Torstensson tel 0702601277